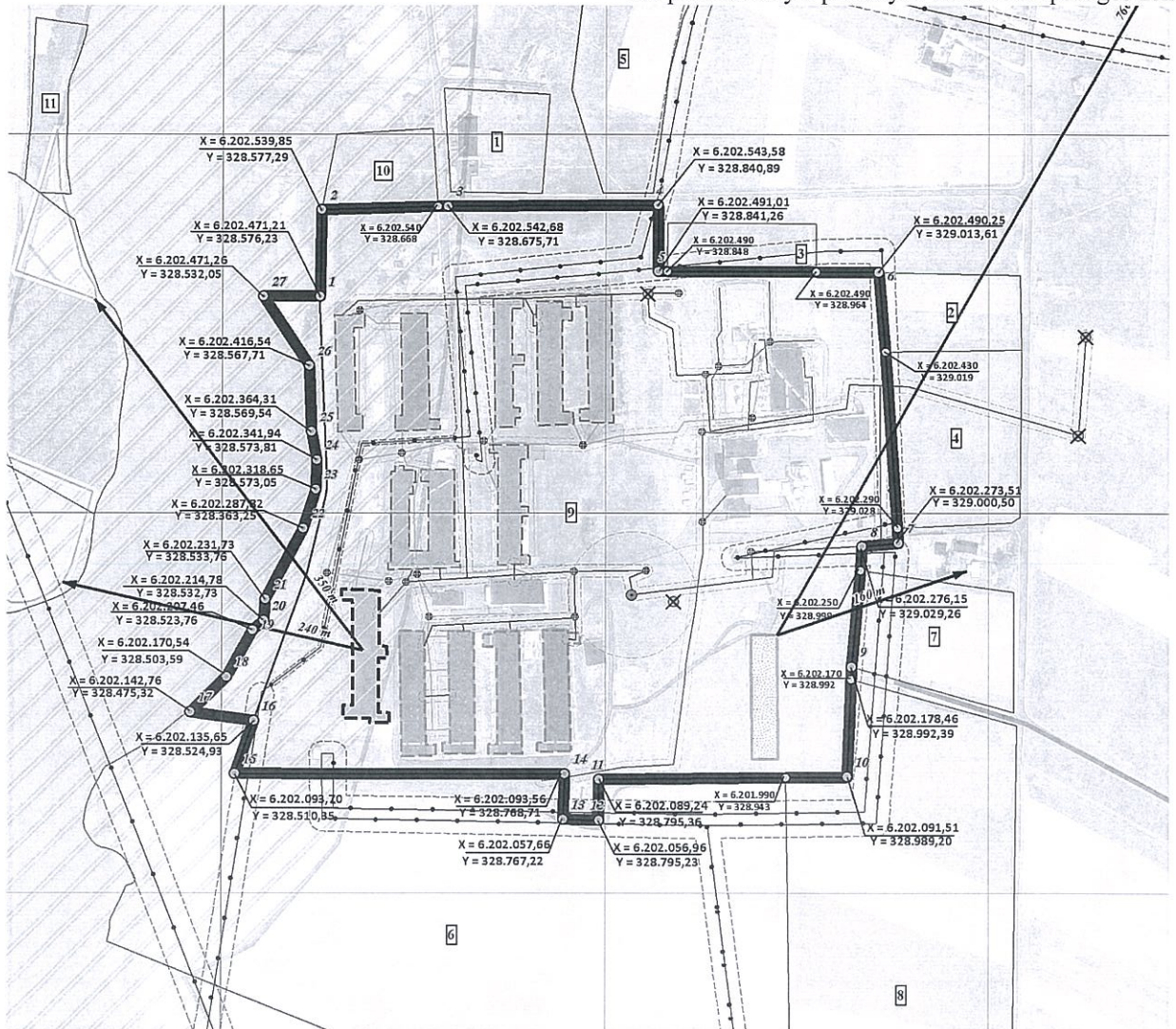

3. Sprendiniai

Paukštyno ir mėšlidės sanitarinė apsaugos zona nustatyta pagal 2004 m. liepos 1 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu V-491 patvirtintus „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinius nurodymus“, esamos taršos vertės, vyraujančių vėjų kryptis, galimą taršos sklaidą (žr. Priedą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaita“). Nustatyta paukštyno sanitarinė apsaugos zona orientuota pagal paukštyno sklypo ir Padvarių tvenkinio ribas (žr. 3.1 pav. „Nustatyta paukštyno sanitarinė apsaugos zona“ ir sprendinių brėžinį). Siūlomoje sanitarinėje apsaugos zonoje gyvenamųjų namų ar visuomeninių pastatų nėra (arčiausiai esantis gyvenamasis namas yra už 45 m nuo nustatytos paukštyno sanitarinės apsaugos zonos).

3.1 pav. Nustatyta paukštyno sanitarinė apsaugos zona

Siekiant įvertinti paukštyno vykdomos ūkinės veiklos įtaką aplinkai ir nustatyti sanitarinę apsaugos zoną, kuri užtikrintų minimalią įtaką gyvenamai aplinkai ir žmonių sveikatai buvo parengti:

1) Kurmaičių k., Kretingos sen., Kretingos r. specialiojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentas ir gautos vertintojų išvados, kad tolimesnis strateginis pasekmių aplinkai vertinimas neprivalomas (Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m sausio 11 d. įsakymas Nr. A1-22);

- 2) Poveikio aplinkai vertinimo atrankos dokumentas (žr. Priedą Nr.1) ir gautos vertintojų išvados, kad tolimesnis planuojamos ūkinės veiklos vertinimas neprivalomas;
- 3) Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atrankos dokumentas ir gauta Klaipėdos visuomenės sveikatos centro sprendimas, kad poveikio visuomenės sveikatai vertinimas privalomas;
- 3) Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaita (žr. Priedą Nr.2) ir gautos Klaipėdos visuomenės sveikatos centro sprendimas, kad specialiuoju planu nustatyta paukštyno sanitarinė apsaugos zona užtikrina minimalią įtaką gyvenamai aplinkai ir žmonių sveikatai.

3.1 Taršos rizika ir jos sklaidos galimybės

Parenkant paukštyno sanitarinę apsaugos zoną buvo įvertintos visos galimos taršos bei jų sklaidos galimybės.

Cheminė, biologinė ir juslinė tarša. Paukštyne visos vištos laikomos tik patalpose, kurios vėdinamos mechaniškai. Lesalai paukštyne nesandėliuojami, atvežami du kartus per savaitę ir laikomi specialiai įrengtuose bunkeriuose šalia paukščių fermos. Maksimalus laikomų pašarų kiekis bunkeriuose siekia iki 11 tonų. Paukščių girdymui fermoje įrengta moderni girdymo sistema – „lašelinė“, kurios pagrindinis tikslas – kuo mažiau vandens išlaistyti į paukščių laikymo vietas. Ši sistema ne tik sumažina vandens sunaudojimą, bet ir amoniako koncentraciją ore iki nulinės reikšmės. Dėka modernių technologijų surenkamas paukščių mėšlas yra sausas ir neskleidžia nemalonaus kvapo. Per dieną fermoje surenkama 3500 kg sauso mėšlo, kuris transporterių pagalba iš fermos šalinamas kas antrą dieną. Surinktas mėšlas specialia traktorine priekaba (uždengta) išvežamas į mėšlidę. Iš mėšlidės mėšlą savo transportu išsiveža privatūs asmenys laukams tręšti. Šios priemonės užtikrina, kad nuo paukštėdžių sklindantys kvapai nesukeltų visuomenės nepasitenkinimo ar gyvenimo kokybės pablogėjimo.

Aplinkosauginiu požiūriu paukštyno veiklą kontroliuoja Kretingos rajono valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, kuri keturis kartus per metus AB „Vievio paukštynas“ Kurmaičių pramoniniame paukščių ceche (paukštėdėje) atlieka fizinius ir cheminius matavimus, kurių metu nustatomos CO₂ ir NH₃ (amoniakas) koncentracijos. 2009-06-10 atliktų tyrimų metu paukštėdėje buvo nustatyta anglies dioksido (CO₂) – 0,2 mg/m³ ir amoniako (NH₃) – 0 mg/m³ (amoniako didžiausia leidžiama koncentracija gyvenamosios aplinkos ore – 0,04 mg/m³) koncentracijos.

Taip pat paukštyno veiklą kontroliuoja ir UAB „Kretingos vandenys“, kuri kiekvieną mėnesį atlieka nutekamojo vandens analizes iš nuotekų valymo įrengimų ir paviršinių nuotekų iš paukštyno teritorijos. Vadovaujantis UAB „Kretingos vandenys“ laboratorijos duomenimis, surinktos nuotekos išvalomos iki DLK (didžiausios leidžiamos koncentracijos) normų (žr. 1.2 skyriaus „Planuojamoje teritorijoje vykdoma ūkinė veikla“ 1.2.1 lentelę).

Vadovaujantis atliktais taršos tyrimais (žr. Priedą Nr. 3 „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaita“), Kretingos rajono valstybinės maisto ir veterinarijos bei UAB „Kretingos vandenys“ tyrimų duomenimis, galima teigti, kad cheminė, biologinė ir juslinė tarša paukštyno teritorijoje bei gyvenamosios aplinkos ore neviršija didžiausios leidžiamos koncentracijos, t.y. paukštyno vykdoma veikla neturi neigiamos įtakos žmonių sveikatai bei gyvenimo kokybei.

Aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo rezultatai

Teršalas	Ribinė vertė [RV]		Apskaičiuota didžiausia koncentracija nevertinant foninės taršos	Apskaičiuota didžiausia koncentracija įvertinus foninę taršą
Amoniakas	pusės valandos	0,172	0,034 mg/m ³	0,034 mg/m ³
Anglies monoksidas (CO)	8 valandų	0,017	0,017 mg/m ³	0,034 mg/m ³
Azoto dioksidas (NO ₂)	1 valandos	0,096	19,1 µg/m ³	24,6 µg/m ³
	metų	0,042	1,662 µg/m ³	4,162 µg/m ³
Kietosios dalelės (KD10)	paros	0,346	17,30 µg/m ³	32,30 µg/m ³
	metų	0,016	7,17 µg/m ³	22,17 µg/m ³

Išvada: iš gautų teršalų sklaidos modeliavimo rezultatų matyti, kad galima tarša nėra reikšminga. Visų teršalų atveju nustatytos didžiausios koncentracijos nesiekia ribinės vertės įvertinus ir aplinkos foninę užterštumą. Atsižvelgiant į tai galima teigti, kad vykdoma paukštyno ūkinė veikla neturės didelės įtakos aplinkos tašai ir žmonių sveikatai. Maksimalios oro teršalų koncentracijos tikėtinos tik siūlomos paukštyno sanitarinės apsaugos zonos ribose.

Fizikinė tarša. Paukštidžių veiklos metu triukšmą skleidžia paukštidžių vėdinimo sistemos ventiliatoriai ir autotransportas.

Triukšmo lygis nustatomas įvertinus esamos ir planuojamų rekonstruoti paukštidžių skleidžiamą triukšmą, t.y. įvertinus ventiliatorių skleidžiamą triukšmą.

Ventiliatoriai išdėstyti ant stogo ir paukštidės sienų viršuje. Viso yra 5 stoginiai ventiliatoriai, skleidžiantys triukšmą iki 70 dBA ir 12 sieninių ventiliatorių (po 6 kiekvienoje sienoje), kurie skleidžia 60 dBA triukšmo lygį. Ventiliatoriai išdėstyti 3 lygiagrečiomis linijomis ir vertinami kaip trys linijiniai triukšmo šaltiniai. Nuo stoginių ventiliatorių iki sieninių išlaikomas 10 m atstumas.

$$L_{Aeq2} = L_{Aeq1} - 10 \cdot \log(4\pi R),$$

kur L_{Aeq2} - ekvivalentinis triukšmo lygis taške nutolusiame R atstumu nuo šaltinio, dBA;

L_{Aeq1} - ekvivalentinis triukšmo lygis šalia triukšmo šaltinio, dBA.

$$L_{Aeq2} = 70 - 10 \cdot \log(4 \cdot 3,14 \cdot 10) = 49,0 \text{ dBA};$$

Teritorijoje esančių kelių šaltinių skleidžiamas triukšmas paskaičiuojamas pagal formulę:

$$L_s = 10 \cdot \log\left(\sum_i 10^{0,1 \cdot L_i}\right);$$

Paskaičiuojame suminį triukšmo lygį šalia sieninių ventiliatorių:

$$L_s = 10 \cdot \log\left(10^{0,1 \cdot 49,0} + 10^{0,1 \cdot 60,0}\right) = 60,3 \text{ dBA};$$

Triukšmo lygis 10 m atstumu nuo paukštidės sumažėja iki:

$$L_{Aeq2} = 60,3 - 10 \cdot \log(4 \cdot 3,14 \cdot 10) = 39,3 \text{ dBA}.$$

Paukštidės viena nuo kitos išdėstytos ne mažesniu kaip 15 m atstumu, suminis triukšmo lygis tarp paukštidžių neviršys 50 dBA.

Vadovaujantis aukščiau išdėstyta informacija, triukšmo lygis už sklypo ribų neviršys 55 dBA dydžio. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Triukšmo valdymo įstatymu (Žin., 2004, Nr.164-5971) triukšmo ribiniai dydžiai apibrėžiami sekančiais: „Triukšmo ribinis dydis - L_{dienos} , L_{vakaro} arba $L_{nakties}$ rodiklio vidutinis dydis, kurį viršijus triukšmo šaltinio valdytojas

privalo imtis priemonių skleidžiamam triukšmui šalinti ir (arba) mažinti“. Šiuo atveju triukšmo vidutinių dydžių viršijimai nenustatyti ir triukšmo prevencijos priemonės nenumatomos.

Išvada: Įvertinus aukščiau išdėstytą informaciją galima teigti, kad planuojama ūkinė veikla neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai triukšmo aspektu.

3.2 Sanitarinė apsaugos zona ir veiklos apribojimai

Sanitarinė apsaugos zona (SAZ) – žemės plotas aplink stacionarius taršos šaltinius kur galioja specialios sąlygos, kurias reglamentuoja „Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos“. Sanitarinės apsaugos zonos paskirtis užtikrinti vykdomos ūkinės veiklos minimalią įtaką aplinkai ir žmonių sveikatai.

Specialiuoju planu nustatyta paukštyno sanitarinė apsaugos zona ribojasi su 7 privačiais sklypais: šiaurinėje dalyje ribojasi su sklypais, kurių kadastriniai numeriai – 563700010527; 563700010464, rytinėje su 563700010274; 563700010082; 563700010007, pietrytinėje su 563700010133 ir pietvakarinėje su 563700010060 (žr. sprendinių brėžinį).

Eil. Nr.	Kadastrinis Nr.	Sklypo plotas, ha	Sklypo paskirtis	Savininkas
1	563700010274	0,640	Žemės ūkio	Genovaitė Rimkuvienė
2	563700010464	0,430	Žemės ūkio	Birutė Zabitauskienė
3	563700010082	1,350	Žemės ūkio	Virgina Kubilienė
4	563700010060	13,50	Žemės ūkio	Adomas Čerskis
5	563700010007	0,950	Žemės ūkio	Valerija Danutė Jonušienė
6	563700010133	7,90	Žemės ūkio	Aleksas Šikšnius
7	563700010527	0,500	Žemės ūkio	Petronėlė Jašmontienė

Informacijos šaltinis: VĮ „Registru centras“, „Gyventojų registro tarnyba“

Paukštyno teritorija ir jai nustatyta sanitarinė apsaugos zona dalinai patenka į gamtinį karką (3.2.1 pav. „Sanitarinė apsaugos zona ir veiklos apribojimai“), kuriame pagal LR 2001 m. gruodžio 4 d. „Saugomų teritorijų įstatymą“ Nr. IX-628, draudžiama statyti naujas pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus.

Taip pat į paukštyno teritoriją ir jai nustatytą sanitarinę apsaugos zoną patenka vandenvietė, vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos, elektros tinklai, kuriems galioja nustatytos apsaugos zonos:

Įrenginiai	Apsaugos zonos ribos ir veiklos apribojimai	Kiti komentarai
Vandenvietė	Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis higienos normomis HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“. Vandenvietės griežto režimo apsaugos juostoje draudžiama: - vykdyti statybos darbus, nesusijus su vandens tiekimo įrenginiais; - statyti gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus; - tiesti vamzdynus, nesusijusius su vandens	Paukštyne įrengtai vandenvietei taikoma griežto režimo sanitarinė apsaugos zona – 50 m, kuri nustatoma pagal HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“ ir „Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas“.

	<p>tiekimu; - verstis intensyvia žemdirbyste.</p>	
Vandentiekio ir nuotekų tinklai	<p>Vandentiekio ir nuotekų tinklų sanitarines apsaugos zonas nustato Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (Žin. 1992, Nr.22–652). Tinklų apsaugos zonoje draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sandėliuoti pašarus, trąšas bei schemines medžiagas; - įrengti nuodingų atliekų saugojimo aikšteles, pilti chemines medžiagas. 	<p>Vandentiekio ir nuotekų tinklų apsaugos zona yra žemės juosta, kurios plotis po 5 metrus nuo vamzdyno ašies.</p>
Elektros tinklai	<p>Elektros tinklų sanitarines apsaugos zonas nustato Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (Žin. 1992, Nr.22–652). Elektros linijos apsaugos zonoje be elektros tinklų įmonės leidimo draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - statyti, kapitališkai remontuoti, rekonstruoti, griauti pastatus, inžinerinius tinklus; - vykdyti krovimo, žemės kasybos bei lyginimo, melioravimo ir laistymo darbus; - sodinti arba kirsti medžius, krūmus; - įrengti gyvulių laikymo aikšteles, tverti vielų užtvartas ar metalines tvoras. 	<p>Elektros oro linijų apsaugos zona - žemės juosta ir oro erdvė tarp dviejų vertikalių plokštumų, lygiagrečių elektros linijos ašiai. Šalia analizuojamos teritorijos praeina 35 kV oro linija, kuriai taikoma po 15 m apsaugos juosta nuo kraštinių laidų. Paukštyno teritorijoje yra įrengta 10 kV elektros linija, kuriai taikoma po 10 m apsaugos juosta nuo kraštinių laidų.</p> <p>Požeminių elektros kabelių linijos apsaugos zonai taikoma po 1 metrą nuo linijos konstrukcijų kraštinių taškų.</p>

3.2. Sanitarinės apsaugos zonos tvarkymas

Vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 19 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ ir LR Vyriausybės 1992-05-12 nutarimu Nr.343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“, sanitarinėse apsaugos zonose negali būti:

- Statomi gyvenamosios, poilsio, sodų, gydymo paskirties pastatai, specialiosios paskirties pastatai, susijusius su apgyvendinimu;
- Statomos bendrojo lavinimo mokyklos, ikimokyklinio ugdymo įstaigos;
- steigiamos rekreacinės teritorijos;
- SAZ teritorija negali būti naudojama aplinką teršiančių objektų plėtrai, jei dėl tokios plėtros cheminės, fizikinės, biologinės taršos ribinė vertė viršys nustatytas didžiausias leidžiamas koncentracijas.

Sanitarinėje apsaugos zonoje leidžiama:

- statyti įmones (išskyrus maisto) ir jų pastatus bei įrenginius, žemesnės kenksmingumo klasės negu tie objektai, kuriems nustatytos sanitarinės apsaugos zonos;
- statyti gaisrines, skalbyklas, pirtis, garažus, ne maisto produktų sandėlius, konstravimo biurus, darbuotojų mokymo pastatus, mokslo tiriamąsias laboratorijas, kurios aptarnauja tą įmonę;
- įrengti budėtojo, avarines, apsaugos personalo patalpas, visuomeninio ir individualaus transporto aikštelės, tiesti vietines ir tranzitines komunikacijas, statyti elektros stotis, transformatorines, tiesti naftos ir dujų vamzdynus, įrengti artezinius techninio vandens gręžinius, vandens šaldymo, techninio vandens paruošimo įrenginius, geriamojo ir kanalizacijos vandens siurbines, apytakinio vandens įrenginius, požeminius rezervuarus, įveisti medelynus, skirtus įmonių teritorijoms ir sanitarinėms apsaugos zonoms apželdinti.

Sanitarinių apsaugos zonų naudotojas t.y. UAB „Vievio paukštynas“ Kurmaičių filialas privalo:

- rūpintis sanitarinės apsaugos zonos apželdinimu, želdinių priežiūra, jų gausinimu bei atnaujinimu;
- nuolat organizuoti ir vykdyti aplinkos (oro, dirvožemio, vandens, požeminio vandens) taršos šaltinių poveikio aplinkai stebėjimus (monitoringą) ir prireikus imtis priemonių aplinkos taršai mažinti;
- jeigu keičiamas esamų statinių ūkinės veiklos pobūdis ar veiklos apimtis ir dėl to padidėja SAZ tarša kenksmingomis medžiagomis, turi būti patikslintas SAZ dydis.
- Jeigu už paukštyno teritorijos ribų aplinkos ore amoniako ir kietųjų dalelių ribinė vertė viršijama, turi būti imtasi priemonių šių teršalų kiekiui sumažinti.

Rekomendacijos sanitarinės apsaugos zonos valdytojui:

- Vištų maitinimui rekomenduojama naudoti mažai amonio turinčius pašarus, kas leistų ir toliau užtikrinti minimalią amonio koncentraciją;
- Siūlomą atlikti darbo vietų ir profesinės rizikos vertinimą pagal Profesinės rizikos vertinimo nuostatų reikalavimus;
- Triukšmo, kvapų mažinimui aplink paukštyno sklypą suformuoti želdinių masyvą;
- Mažinti ventiliatorių keliamą triukšmą įrengiant slopintuvus;
- Nuolat kontaktuoti ir informuoti visuomenę apie įmonėje taikomas aplinkos kokybės gerinimo priemones.